

Motinystė per negalios prizmę

● Kodėl tai svarbu?

Motinystė moterims su negalia dažnai tampa papildomų iššūkių turinti kelionė. Tai, ką dauguma priimame kaip savaime suprantamą – saugias gydymo įstaigas, palankią aplinką ar pagarbų bendravimą – negalių turinčioms moterims neretai lieka nepasiekiamas. Dulos gali tapti tiltu į saugesnę, labiau įtraukią motinystę.

● Iššūkiai

- Nepritaikyta infrastruktūra: nuo gydymo įstaigų iki socialinių erdvių.
- Visuomenės nuostatos, klausimai ir abejonės dėl teisės tapti motinomis:
 - „Ar galėsi pasirūpinti vaiku?“
 - „Ar tu prievartos auka?“
 - „Jūs turite lytinius santykius?!?“
- Medikų skeptiškas ar atstumiantis požiūris.
- Socialinė atskirtis, stresas ir didesnė psichologinė įtampa.

Realybė:

- Ginekologinės kėdės – nepritaikytos.
- Dušai ir tualetai – dažnai tik „popieriuje“ pritaikyti žmonėms su negalia.
- Registratūros, konsultacinės erdvės – neprieinamos ar sukeliančios papildomų nepatogumų.

Motinystė priklauso visoms – negalia nekeičia teisės į meilę, šeimą ir motinystės patirtį.

● Dulos vaidmuo

Kaip dulos gali padėti?

- Palydėti į gydymo įstaigas, tyrimus, konsultacijas – būti ne tik emociniu, bet ir padėti fiziškai.
- Dalyvauti gimdyme – pažįstamas balsas gimdymo aplinkoje suteikia saugumo, ypač kai keičiasi personalas, nėra aiškos komunikacijos.
- Užtikrinti pagarbą, įtraukimą, poreikius atliepiančią komunikaciją.
- Kurti aplinką, kurioje moteris su negalia jaustųsi mamų bendruomenės dalimi.

Solidarizuotis ir įgalinti:

- Būti saugumo šaltiniu.
- Padėti įveikti informacijos, komunikacijos ar aplinkos barjerus.
- Skatinti visuomenės, bendruomenės ir specialistų požiūrio keitimą.
- Viešinti pozityvias moterų su negalia motinystės istorijas.

● Praktiniai patarimai

Regos negalia:

- Prisistatyti, kalbant – informuoti apie savo veiksmus.
- Neliesti baltosios lazdelės bei kitų daiktų, nekeisti jų vietos be leidimo.

- Nešaukti – klausa dažnai itin jautri.
- Prieš išeinant iš patalpos – informuoti.
- Vizualinę informaciją perteikti žodžiais.
- Silpnaregiams reikėtų didesnio šrifto ir didelio kontrasto (juoda/balta).

Klausos negalia:

- Atkreipti dėmesį švelniai palietus petį.
- Užtikrinti, kad kslbsnčiojo veidas būtų gerai matomas (kai kurie negirdintieji gali skaityti iš lūpų, neprigirdintiesiems tai taip pat palengvina bendravimą).
- Jei reikia – rašyti aiškiai, trumpai.
- Nešaukti – gestų kalba (jeigu ją moki) ar raštu bendrauti veiksmingiau.

Judėjimo negalia:

- Nečiupinėti vežimėlio be leidimo.
- Vežimėlis, neturintis rankenų jam pastumti, rodo, kad asmuo yra pakankamai savarankiškas.
- Norint padėti – pirmiausia klausti, kaip tai padaryti.
- Nevertinti visų pagal vieną standartą – tą panašią negalią turintys žmonės gali turėti skirtingus poreikius ir galimybes.

Intelektų, psichosocialinė negalia:

- Kantrybė, paprasti sakiniai.
- Neskubinti, nepertraukinėti.
- Patikrinti, ar informacija suprata teisingai.
- Stresinėse situacijose kalbėjimas gali tapti dar sudėtingesnis.

Finansuoja
Europos Sąjunga

Parengta pagal Ramunės Šidlauskaitės ir Ugnės Šakūnienės seminaro dulos medžiagą.

Mokymai dulos – dulos kompetencijų kėlimas pagal projektą

“Socialinę atskirtį patiriančių šeimų įgalinimas, stigmatizacijos mažinimas bei motinystės/tėvystės patirties svarbos aktualizavimas visuomenei”